

Uprchlíci: 32. Romští uprchlíci

Je úžasné, když Bůh odpovídá na vaše modlitby, ale je to ještě lepší pocit, když jste odpovědí na modlitbu někoho jiného.

Uprchlíci

Slovenský pastor Marek Gombar (uprostřed) navštěvuje romské komunity za hranicí na Ukrajině. / Foto: Shane McNary

Ukrajinská uprchlická krize „probudila“ síť romských sborů

Ve východní Evropě se věřící spojili, aby přivítali všechny uprchlíky z Ukrajiny, ale sbory se přesunuly a zaměřily se na Romy, kteří prchají z Ukrajiny kvůli tomu, že tam čelí diskriminaci.

První telefonát vzbudil o půlnoci Marka Olaha – byl to jeho bratr, který mu řekl, aby připravil komunitní centrum sboru, protože na hranicích vyzvedává ukrajinské uprchlíky. Olah začal telefonovat lidem ze sboru a ti se objevili s příkrývkami a matracemi, než dorazil autobus s 60 lidmi.

„Byl jsem velmi překvapen a dojat,“ řekl Olah, kazatel Apoštolské církve Sabinov, romské kongregace s přibližně 300 členy na východním Slovensku. „Po COVIDu jsme byli všichni trochu... no, tahle situace s Ukrajinou nás probudila.“

Členové jeho sboru „byli velmi pohostinní a soucitní, dokonce plakali s lidmi. Teenageři kupují jídlo, ženy se modlí s lidmi, jeden muž použil své úspory na nákup bund pro všechny.“

Další romský apoštolský sbor v Pavlovcích nad Uhom na Slovensku, pouhých 20 kilometrů od ukrajinských hranic, byl rychle zavalen uprchlíky. Kazatel Marek Gombar požádal Olahův sbor o pomoc. Jiné sbory posílaly jídlo a oblečení.

Nakonec to vedlo k neformální síti 11 romských a neromských sborů ze Slovenska, České republiky a Anglie, které se spojily, aby sloužily uprchlíkům. Společně koupili budovu ve městě poblíž Gombarova sboru jako skladiště, bydlení a v budoucnu i další modlitebnu.

Křesťanství mezi Romy vzkvétá v místech, jako je Slovensko, Maďarsko a Rumunsko, což jsou klíčová základny pro uprchlíky prchající před válkou na Ukrajině. Krize v regionu vyvolává plody tohoto křesťanského růstu.

„Toto je způsob, jak ukázat skutečnou, silnou Ježíšovu lásku,“ řekl Dimitar Angelov, ředitel a zakladatel *Youth Mission Network*, neziskové organizace, která vede romskou mládež v Bulharsku. Ihned po vypuknutí války začal Angelov hledat způsoby, jak pomoci, a nakonec se spojil s Ukrajinkou v jeho regionu, která koordinovala humanitární pomoc.

Romští kazatelé a jejich sbory vyjádřili přání pomoci všem uprchlíkům z křesťanského soucit. Situace si však vyžádala další motivaci, protože se šířily zprávy o Romech a dalších nebílých uprchlících, kteří čelí diskriminaci na hranicích a ve zaměstnáních.

Před válkou žilo [na Ukrajině](#) podle oficiálních údajů 50 000 Romů, ale odhady mezivládních a nevládních organizací udávají celkový počet osmkrát vyšší.

„Romové mají mnoho zkušeností s tím, že nejsou dobře přijímáni,“ řekl Olah. „A to se stalo některým Romům na hranicích; byli odsunuti stranou a nebylo s nimi zacházeno jako s ostatními ukrajinskými lidmi. To je důvod, proč jsme jako sbory zasáhli, protože nechceme, aby tyto rodiny trpěly jen proto, že jsou Romové.“

V průběhu staletí byli Romové v Evropě často marginalizováni v politické, sociální a náboženské sféře. Navzdory zlepšeným zákonům a sociálním politikám krize jako COVID-19 a válka odhalují hluboce zakořeněné sociální obavy a podezření vůči Romům, které jsou ve východoevropských společnostech stále endemické.

I v křesťanských kruzích jsou romští křesťané často ze zvěstování vynecháváni.

Tato realita ovlivnila způsob, jakým se Angelov prezentoval svému ukrajinskému kontaktu v Bulharsku. Řekl: „Děláme to, protože jsme křesťanská organizace a děláme to pro slávu Boží, a mimochodem, jsem Rom a jsem na to hrdý. Bez ohledu na to, co slyšíme, špatnou zpětnou vazbu od vašich nebo mých lidí, jsme tu a pomůžeme vám. A nezapomeňte, jsem Rom.“

Romští uprchlíci jdou dál

Zprávy o nerovném zacházení s romskými uprchlíky se objevily ze Slovenska, Maďarska, Moldavska, České republiky a Polska. Moldavsko je nejchudší zemí v Evropě s nejvíce ukrajinskými uprchlíky na obyvatele, včetně romských uprchlíků.

Po rostoucím napětí a stížnostech se moldavská vláda dohodla s vůdci romské komunity na oddělení etnik a slibovala kvalitní zařízení.

Romští uprchlíci spolu s Ázerbájdžánci a Uzbeky však byli umístěni do nevyhovujících zařízení a v současnosti čelí velkým problémům, jak vyplývá z březnové zprávy [Evropského centra pro práva Romů \(ERRC\)](#) po návštěvě tří přijímacích středisek v Moldavsku.

Victorina Luca, křesťanská romská právnička v Moldavsku, odhaduje, že 70 procent romských uprchlíků nemá pas, ačkoli někteří mají rodný list. Romové byli [označováni](#) za nejnedokumentovanější skupinu na Ukrajině s diskriminací a byrokratickými překážkami, které jim brání získat oficiální identifikaci.

Ale jako uprchlíci potřebují tuto dokumentaci, než se přesunou dál, což většina chce. Žádné doklady podle Lucy neznamenaají bezplatnou dopravu na ambasádu.

„Většina je tu bez peněz. Chodí pěšky do města nebo nastupují do autobusu, ale jsou vyhozeni, protože nemohou zaplatit,“ řekl Luca, zakladatel nadace *Roma Awareness Foundation* a rozhlasové stanice Romano Patrín v moldavské Soroca.

Aby se uprchlíci mohli zaregistrovat k dokumentům, musí stát ve frontě každý den po dobu dvou až tří týdnů spolu s tisíci etnických Ukrajinců. „A pak velvyslanectví řekne: ‚Nemůžeme vás zdokumentovat, protože jste nikdy žádnou dokumentaci neměli.‘ Takže tito lidé uvízli.“

Zatímco několik tisíc romských uprchlíků chce podle Lucy zůstat v Moldavsku do konce války, většina se snaží dostat dál na západ v Evropě, kde má příbuzné.

Luca konvertovala ke křesťanství ve 14 letech prostřednictvím rozhlasového programu a byla první z rodiny, která dokončila školu, přestože jí lidé z její vesnice říkali: „Vaše matka, babička a prababička nikdy nedokončily.“

Vystudovala *Central Eastern University* v Budapešti a *New York University* a nyní využívá své postavení k obhajobě svých romských spoluobčanů – včetně nedávného přílivu z Ukrajiny.

„Když dáte svůj život Bohu, může vás vzít z pouště a postavit vás na hory své slávy,“ řekla. „Bůh proměnil můj život ve své slavné světlo, aby zářilo nad světem.“

Služba pro romské uprchlíky

V tomto scénáři, kdy jsou vládní zdroje zahlcené nesmírnou potřebou, hrají klíčovou roli sbory. Pastor Ionel Cocos a jeho manželka Anka, kteří vedou pět romských sborů ve středním

Rumunsku, měli obavu, že společenské postoje budou faktorem v tom, jak budou Romové přijímáni. Když slyšeli zprávy o jejich zanedbávání, přesunuli svou primární pozornost na romské uprchlíky.

Romské církve v moldavském Edinetu přijímají uprchlíky. / Foto: Ionel Cocos

„Když začala válka, byl jsem tak šokován a plakal jsem, jen jsem chtěl něco udělat,“ řekl Cocos. „Mluvil jsem ve svém sboru; začali jsme shromažďovat nabídky a také od mezinárodních partnerů.“

Přítel ho spojil s romským sborem v moldavském Edinetu, kde kazatel Sibiriak Farfacari a jeho manželka Tatiana vedou čtyři sbory v romských komunitách. Přijali velké množství romských uprchlíků, dokonce si vzali do svého domova širší rodinu s mladou dívkou, jejíž rodiče byli zabiti při útěku z Mariupolu.

Ionel a Anka Cocos nyní jezdí do Edinetu každý druhý týden, aby nakoupili zásoby pro sbor.

Klíčovým darem v této krizi je schopnost romských křesťanů pohybovat se mezi kulturami a jazyky. Gombar – kazatel na Slovensku – je členem vládního zásahového týmu a jeho schopnost mluvit romsky s uprchlíky je neocenitelná. Jakmile se vláda doslechla, že jeho sbor slouží uprchlíkům, začala k němu přesouvat většinu Romů.

„Zavolali Markovi a řekli mu: ‚Musíš přijít pro tuhle rodinu,‘“ řekl Shane McNary, terénní pracovník, člen *Cooperative Baptist Fellowship*, který pracuje s Romy 17 let na Slovensku a v České republice. „Marek se snažil zjistit, kde jsou, a nakonec zjistil, že spí v lese. Těch příběhů je spousta a stále se to děje.“

Podpora Romům je zasílána i na Ukrajinu. *Gypsies and Travelers International Evangelical Fellowship* (GATIEF), misijní pobočka francouzského společenství *Life and Light Fellowship*, dodala

pět velkých nákladních vozů humanitární pomoci pro tisíce Romů uvězněných v různých městech.

Dávat to, co nemáte

Distribuce zboží může představovat další druhy problémů v samotných romských sborech, zejména v chudších podmínkách. Gombar má dlouhodobé vztahy se třemi romskými sbory v Užhorodu na Ukrajině, pouhých 20 kilometrů od jeho sboru. Vozí jim pomoc ze Slovenska, aby ji mohli distribuovat uprchlíkům ve svých sborech.

Neshody však vypukly, když se zdálo, že jeden sbor dostal více pomoci než ostatní. Jiní byli obviněni, že místo uprchlíků „krmili své vlastní lidi“. Jeden romský uprchlík, který uprchl z bohatších poměrů na východní Ukrajině, byl šokován, když viděl tak hroznou chudobu – a přesto to byly komunity, které mu sloužily.

Gombar provedl pastorační návštěvu, aby pomohl sborům vyřešit neshody a také je varoval před obtížemi při překračování hranice a stát se uprchlíky.

„Dělají to nejlepší, co mohou uprostřed ohromné nouze a chudoby,“ řekl McNary po návštěvě komunit na Ukrajině s Gombarem. „Stále jsou ochotni pomoci, když sami mají sotva dost.“

Gombar uvažoval, že situace odhalila různé úrovně vyspělosti v jeho sboru.

„Někteří lidé viděli potřebu a okamžitě přišli a chtěli pomoci. Někteří další lidé přišli a viděli potřebu, ale je v nich boj, protože mají stejné potřeby a vidí všechny ty zásoby pro uprchlíky,“ řekl.

„Chodím do sboru a pomáhám uprchlíkům, když mám sám hlad? Jsem velmi přísný. Ne, nemůžete nic jíst, ani čokoládu, protože čokoláda je pro děti. Pokud jsi tu, abys sloužil, tak služ.“

V Moldavsku se Farfacarisové také potýkali s nedostatkem zdrojů a důvěřovali Bohu, že se denně postará o 250 lidí, kteří tudy prošli. Jednoho dne na začátku března uspořádali ve sboru modlitební setkání, aby požádali Boha, aby seslal pomoc.

Toho dne mu Cocos zatelefonoval z Rumunska a o pár hodin později byli spolu v obchodě s potravinami a kupovali deset vozíků zásob pro uprchlíky.

„Je úžasné, když Bůh odpovídá na vaše modlitby,“ řekl Cocos, „ale je to ještě lepší pocit, když jste odpovědí na modlitbu někoho jiného.“

MELODY J. WACHSMUTH | 25. DUBNA 2022

[CT](#)

Melody J. Wachsmuth je spisovatelka, výzkumnice a praktikující misie se sídlem v Záhřebu v Chorvatsku. Její připravovaná monografie je studie o romských letničních v Chorvatsku a Srbsku.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté – Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté – Síť víry](#)